

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Vigesima causa. Bisdena pueri traduntur religioni. Quatuor quæstiones
XX. causæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

¶ Sed si persona liberos habens, antequam de rebus suis inter eos disponat, monasterium intret, liceat ei postea inter eos dividere, legitima a non diminuta: & quod eis non dedit, monasterio competet. ¶ Sed si omnem substantiam inter filios dividere voluerit, sua persona filii connumerata, partem sibi retineat, quae monasterio competere debet. ¶ Sed si post ingressum moriatur, antequam inter eos dividat, filii legitimam percipiant, reliqua substantia monasterio competente. *In authenticis b. de monast. constituto. 5. in collatio.* ¶ Nunc e autem cum monachus factus est, hoc ipso res suas obtulisse videtur, si prius testatus non sit: & exinde iudicio ejus cessante, lege disponitur, ut si liberos habeat, in quos aut nihil, aut minus legitima portione quoquo donadi titulo contulerit, eatenus substantiam monasterio destinata detrahatur, ne quid contingat circa liberos iniquum.

C. X.

Item ex novella 123. d.

Non liceat parentibus liberos, vel liberis parentes ab hereditate repellere monachos factos: quamvis dum laici fuerant, in causam ingratitude incidierint. Item non liceat parentibus liberos suos ad solitariam vitam transeuntes abstrahere a monasterio.

¶ Hoc caput expresse habetur apud Iulianum antecessorem, novella 123. cap. 59. In quo aliqui Gratianum reprehenderunt, qui hanc Iuliani epistomen videre minus poterant.

CAUSA XX.

Duo pueritia annos agentes a parentibus monasterio traditi sunt: unus irvitus, alter spontaneus cucullam induit. Ad annos pubertatis venientes, irvitus ad secularem militiam rediit, spontaneus monasterium districtius petit.

1. Nunc primum queritur, si in pueritia annis traditus, cogatur religionis professum tenere.
2. Secundo, si prater voluntatem parentum consuram, vel religionis vestem quis in pueritia accipiat, an postea sibi detrahi, an non.
3. Tertio, qui prater propriam voluntatem cucullam induit, an cogatur eam retinere, an non.
4. Quarto, si ab uno monasterio in aliud districtius liceat aliquid transire.

QUESTIO I.

Quid intra annos pueritia traditi, cum adulti fuerint, liberam habeant arbitrium manendi vel discedendi, probatur auctoritate nona i synodi.

¶ Nona. In nonnulla vetustis exemplaribus est, octava. Verum in Flavio ab Hadriano II. habitum non habetur, sed in libro B. Basilii de institutis monachorum, Russino interprete, cap. 8. Similia etiam sunt apud eundem B. Basilium in regulis suis disputatis, cap. 15.

C. I. ¶ Virginitatis professio quo tempore firma esse incipit.

Firma autem tunc erit professio virginitatis, ex quo adulta iam aetas esse coeperit, & ea quae solet apta nuptiis deputari, ac perfecta.

¶ Ac perfecta. Hac non sunt in eo Basilii loco. Si virginitatis professio tunc incipit esse firma, eam aetas coeperit esse adulta, & religionis professio tunc demum debet esse firma, cum ad adultam aetatem perventum fuerit. Sed hic de illa professione agitur, quae in annis pueritiae proprio arbitrio Deo offertur, quam non confirmat parentum consensus. Ceteri, quae a parentibus Deo offertur professio, in violationem servari oportet.

a al. legitima portione nulli. b Novella 26. c Cod. de Episcopis, & cler. authent. nunc autem. d Ibidem apud Iulianum antecess. cap. 59. & 60.

C. II. ¶ Non licet de monasterio egredi quem pater vel mater intra annos infantia fecerit ordinari.

Unde Gregorius scribit ad Augustinum Anglorum Episcopum.

Addidisti a: adhuc, quod si pater vel mater filium, filiamve intra septa monasterii in infantia annis sub regulari tradiderint disciplina, utrum liceat eis postquam paupertatis b annos impleverint, egredi, & matrimonio copulari. Hoc omnino devitamus: & quia nefas est, ut oblati a Parentibus Deo filii voluptatibus fitana laxentur.

¶ Sic etiam citat Leo. Exiat in epistola quarta Gregorii tunc ad Bonifacium legatum Germaniae: & simile habetur in concilio Viormacensi, cap. 22.

C. III. ¶ Aut propria professio, aut paterna devotio monachum facit.

Item ex concilio Toletano 4. c. 48.

Monachum d aut paterna devotio, aut propria professio facit. Quidquid horum fuerit, alligatum tenebit. Proinde his ad mundum revertendi interclusum aditum, & omnes ad saeculum interdicimus egredi.

¶ Alligatum. In duobus Vaticanis conciliis concitibus, & Lucensibus legitur allegatum.

C. IV. ¶ In monasterio perpetuo maneat, qui a parentibus traditi sunt.

Item Isidorus.

Quicumque a parentibus propriis in monasterio fuerit delegatus, noverit se ibi perpetuo permaniturum. Nam Anna Samuelem puerum natum & ablatum Deo cum pietate obtulit: qui & in ministerio templi, quo a matre fuerat deputatus, permansit, & ubi constitutus est, deservivit.

¶ Hoc non est inventum in libro B. Isidori: sed Smaragdus in expositione regulae B. Benedicti, cap. 39. hoc idem ex ipso Isidoro refert.

C. V. ¶ De eodem.

Item ex regesto Gregorii, lib. 1. epist. 4. ad Antheimium.

Via e autem dura est in insulis congregatio monachorum, etiam pueros in eisdem monasteriis ante xviii. annorum tempora suscipi prohibemus: vel si qui nunc sunt, tua eos providentia auferat, & in urbem Romanam transmittat. Hoc & in Palmaria, aliisque insulis te per omnia volumus custodire.

C. VI. ¶ Quae a progenitoribus monasterio traditus est, de eo egredi non licet.

Item ex concilio Triburiensi.

Quem f primogenitores ad monasterium tradiderunt, in ecclesia coepit canere, & legere, nec uxorem ducere, nec monasterium deserere poterit: sed si discesserit, reducat: si consuram dimiserit, rursus redeatur: uxorem si usurpaverit, dimittere compellatur.

C. VII. PALEA.

[Item ex poenitentiali Theodori.]

Infans pro infante potest dari in monasterio, quamvis alter vocatus g sit. Tamen melius est votum solvere. Similiter & pecora aequali pretio (si necesse est) sunt redimenda.

2. pars. Ex his auctoritatibus colligitur, quod paterna professio pueros tener obligatos: nec licebit eis a proposito discedere, quod paterna devotione in pueritibus annis susceperunt. Sed obijciunt illud Leonis Papae, epistolae 90. ad Rusticum Episcopum, cap. 13. & 14.

a Ivo part. 7. c. 10. b al. ad pubertatem. c alii. voluntatem. d Polyc. lib. 4. tit. 5. Anselm. l. 7. c. 116. & l. 8. c. 6. Barth. l. 1. c. 10. p. 7. c. 30. e Extra de regul. c. 1. & Barth. l. 1. c. 97. Ivo p. cap. 13. g fore. v. v. v.

C. VIII. ¶ Non licet puellis nuptias eligere, quæ spontanea voluntate virginum susceperunt propositum.

Puellæ, quæ non coacta parentum imperio, sed spontaneo iudicio virginum propositum atque habitum susceperunt, si postea nuptias eligunt, prævaricantur, et si consecratio non accessit, cuius utique non fraudarentur munere, si in proposito permanerent. Ambigi verò non potest timen magnum admitti, ubi & propositum deseritur, & consecratio violatur. Nam si humana pacta non possunt impune calcari, quid eos b manebit, qui corruperint fœdera divini sacramenti?

Can ergo in principio huius capituli dicatur. [Puellæ, quæ non coacta imperio parentum.] Datur intelligi, quod si coacta habitum virginum susceperint, sine prævaricatione ipsam deserere possunt. Sed puella hinc nubiis intelligitur, cuius (ut in sequentibus demonstratur) post duodecimum annum est liberum arbitrium: nec in electione propositi cogitur sequi parentum imperium.

C. IX. ¶ Extra voluntatem propriam retrahi in monasterium non teneantur.

Sic et illud intelligendum est, quod est statutum in synodo habita ab Eugenio Papa II. c. 32.

Sicut, qui monasteria elegerunt, à monasteriis egredi non permittuntur, ita hi, qui in vita sine iusta offensionis causa sunt intromissi, nisi volentes, non teneantur: quæ quod non petunt, non observant. Ideoque tales considerandi sunt magis e peccata committere, quam plangere, sicut in decreto sanctissimi Leonis Papæ manifestissime continetur.

C. X. PALEA. [Vnde Marcellus Papa.]

Illud autem statuendum esse censemus, ut si in minori ætate filii monasterio oblatis fuerint, & d. sacramentum, vel velamina susceperint, dignum quidem duximus, ut xv. anno à prælatis moniti, inquirantur, utrum in ipso habitu permanere cupiant, an non. Si vero permanere professi fuerint, ulterius penitendi locum minime amplecti possunt. Sin autem ad sacularem habitum reverti voluerint, redendi licentia nullo modo denegatur: quia satis inutile est, ut coacta servitia Domino præstentur.

¶ Nihilominus palea etiam ab auctore glossæ sed extat serè in multis vetustis, & sine palea nomine. 3. pars. Velamen autem non licet imponere virginibus, nisi certo dicitur.

C. XI. ¶ Non nisi certis diebus velamen imponatur virginibus. Vnde Gelasius Papa ad Episcopos per Lucaniam, c. 14. c. 15.

Devotis s. Deo virginibus, nisi aut Epiphaniarum die, aut in albis Paschalis, aut in Apostolorum Natalibus factum velamen minime imponatur: nisi forsitan (sicut de baptisimo dictum est) gravi languore correptis, ne sine hoc munere de saculo exeant, implorentibus non negetur. ¶ Viduas autem velare Pontificum nullus attentet.

4. pars. Tempus quoque consecrationis earum similiter observatum.

C. XII. ¶ Ante sexagesimum ætatis suæ annum virginem non consecrentur.

Vnde Gregorius in registo, lib. 3. epist. 11.

¶ Venetas s. fieri Abbatissas velientissimè prohibemus. Nullam igitur fraternitas tua nisi sexagena-

2. Burch. lib. 1. c. 10. p. 7. c. 20. Poly. l. 4. tit. 35. b. al. de em. c. alit. maxime. & alit. vel. e. alit. monit. verbis. f. Poly. l. 4. tit. 35. Anselm. lib. 7. c. 190. Burch. lib. 1. c. 15. 100 p. 7. cap. 36. Pann. l. 3. c. 119. g. al. imponat. orig. h. Poly. ibid. Anselm. c. 1.

riam virginem, cuius vita a hoc atque mores exegerint, velari permittat.

C. XIII. Item ex concilio Carthaginensi III.

Sanctimoniales ante annum quadragesimum non velentur.

¶ Sic citatur etiam in omnibus vetustis: sed in nullo Carthaginensi est inventum. Idem verò nonnullis additis habetur in concilio Agathensi, cap. 19.

C. XIV. ¶ Ante vigesimum quantum annum virginem non consecrentur.

Item ex concilio Carthaginensi III. c. 4.

Laicit b. ut ante xxv. annos ætatis nec Diaconi ordinentur, nec virginem consecrentur, & ut lectores populum non saluentur.

¶ Antè citabatur ex concil. Africano IV. sed sup. dist. 7. placuit. citatur. ex Carthaginensi III. ubi habetur.

C. XV.

Item Pius Papa.

Virgines e non velentur ante xxv. annos; nisi forte necessitate periclitantis pudicitia virginalis: & non sunt consecrandæ nisi in Epiphania; & in sabbatho r. Paschæ; & in Apostolorum Natalibus; nisi causa mortis urgente.

¶ Caput hoc inter decreta Pii non est inventum; & abest à tribus vetustis Gratiani exemplaribus. De causis vero, ob quas ante xxv. annos possunt virginem velari, agitur in concilio Mileviano, c. 26. & Africano, c. 93. ex quo Africano refertur Capit. l. i. c. 46.

1. ¶ Sabbatho In uno vetusto legitur, in albis, & apud cæteros collectores, in albis Paschalibus.

5. pars. Quævis autem vidua velari prohibeantur; viduitatis tamen professio in scriptis ab eis est faciendæ. Vestis quoque professioni conveniens est eis tradenda, quæ ubiq. utantur.

C. XVI. ¶ Professionem viduitatis faciant, & habitum sanant religionis, qua castitatem servare proponunt.

Vnde in concil. Toletano, c. 4.

Vidua, quæ sanctæ religionis obtinere propositum voluerit, sacerdoti vel ministro, ad quem aut ipsa venerit, aut quem ad se venire contigerit, scriptis professionem faciat à se aut signo, aut subscriptione notatam, continentem se & religionis propositum velle, & hoc perenniter inviolatè servare. Tunc accepta à sacerdote, vel ministro apta religionis professioni e veste, seu in lectulo quiescens, sive in quocunque loco confitentis constanter eà utatur, nec diversicoloris, aut diversæ partis eadem sit notabilis vestis, sed religiosa, & non suspecta.

QUÆSTIO II.

De hiis verò, qui præter voluntatem parentum tonsuram, vel religiosam vestem susceperint, sic definitur in X. concilio Toletano, cap. 6.

C. I. ¶ Tonsura, vel vestis religiosam minori ætate suscepta, à parentibus irrita fieri potest.

¶ Sin f. qualibet minori ætate, vel religioni debitam vestem, vel religionis tonsuram in utroque sexu filijs, aut unus aut ambo parentes dederint: fortè, aut nolentibus, aut nescientibus sese susceptam, non mox visam in filiis abdicaverint, sed vel eorum se, vel eorum ecc-

2. al. atui. b. Poly. l. 3. tit. 27. Burch. lib. 2. c. 11. 100 p. 8. c. 31. Pann. l. 3. c. 30. Capit. l. i. c. 46. c. Poly. l. 4. tit. 35. Burch. lib. 1. c. 15. 100 p. 3. cap. 39. Pann. l. 3. cap. 190. d. al. offerenda. e. al. usua. f. Gregorius III. epist. 3. Poly. l. 4. tit. 34. Burch. lib. 1. c. 11. 100 p. 7. c. 27. Pann. l. 3. c. 116.

eleſia. 4. palamque in conventu eodem filios talia habere permiferint, ad ſecularem reverti habitum filiis iſtis quandoque penitus non licebit, ſed convicti, quod tonſuram, aut religioſam veſtem aliquando habuerint, mox ad religionis cultum habitumque revertentur, & ſub ſtrenua diſtinctione huiusmodi obſervantia inſervire cogantur. ¶ Parentibus ſane filios ſuos religioni contrahere non amplius, quam uſque ad quartum decimum eorum ætatis annum licentia poterit eſſe: poſtea vero, an cum voluntate parentum, an ſua devotionis ſit ſolitarium votum, erit filiis licitum religionis aſſumere cultum. Quisquis autem vel abolitione tonſuræ, vel ſecularis veſtis aſſumptione deſectus fuerit attigſſe tranſgreſſionem, & excommunicationis cenſuram accipiat, & religioni ſemper inhæreat.

1 ¶ Dederint forte] In conciliis etiam manuſcriptis legitur, dederint certe aut nolentibus, &c. In *Panormia* vero, dederint, aut certe nolentibus, &c.

2 ¶ Quartum decimum] Sic etiam in *Panormia*: in ſuo autem verſio Gratiani; & conciliorum codicibus etiam manuſcriptis legitur, uſque ad decimum: apud ceteros vero collectores, ad duodecimum.

C. II. ¶ Uſque ad annos 211. paterno voluntatis puella ſubſcebit arbitrio.

Item ex concilio Triburienſi, cap. 24.

Puella b, ſi ante xii. annos ætatis ſpontè ſua ſacram ſibi velamen aſſumpſerit, poſtquam ſtatim parentes ejuſ, vel tutores id factum irritum facere ſi voluerint. At ſi annum & diem, id diſſimulando conſenſerint, ulterius nec ipſi, nec ipſa mutare hoc poterunt. ¶ Si c. verò in fortiori ætate adoleſcentula vel adoleſcens ſervire Deo elegerit, non eſt poteſtas parentibus prohibendi.

2 pars. Velamen autem nulli ſanctimoniali, alteri imponere liceat.

C. III. ¶ Abbatiffa praſoneniſ velare virginem vel viduam, excommunicatur.

Unde Eutychieſus Papa ait.

Statuimus d, ut ſi Abbatiffa, aut quælibet ſanctimonialis poſt hanc diſtinctionem in tantam audaciam proſuperit, ut aut viduam, aut puellam virginem velare præſumat, iudicio canonico uſque ad ſatisfactionem ſubdatur.

3 pars. Hac auctoritate prædiſta, & paterna profeſſione docetur aſtringi quilibet in puerilibus annis, & præter voluntatem eorum proſcripto ſuſcepto prohibetur teneri, niſi tonſuram, vel religioſam veſtem parentes max. uſum abſceperint. Parvuli vero, dum offeruntur, non niſi ſub multorum teſtimonio ſuſcipiendi ſunt.

C. IV. ¶ Infantes oblato a parentibus ſub plurimorum teſtimonio ſuſcipiantur.

Unde in nona e ſynodo legitur.

Portet infantes cum voluntate & conſenſu parum, imò ab ipſis parentibus oblato, ſub plurimorum teſtimonio ſuſcipi: ut omnis occaſio maledicti gratia excludatur hominum peſſimorum.

¶ Eſt in eodem libello B. Baſiliæ, & eodem capite, in quo eſt cap. forma. ſupra ead. q. 1. & ſequitur continenter poſt illud.

1 ¶ Peſſimorum] In eo libello eſt, plurimorum.

QVÆSTIO III.

Quid autem qui inſtatim proſcriptum religionis ſuſceperit, non ſit cogendus ad inſtatim proſcripti obſervationem, teſtatur Leo Papa epiſt. 90. aliter q. 2. ad Ruſticum Epiſcopum, cap. 12. dicitur.

a al. Epiſcopo. b Burch. lib. 8. c. 38. Ivo p. 7. c. 116. Pann. l. 3. cap. 187. concil. c. Paroſi. orig. d. Concil. Pariſi. lib. 1. c. 43. Cap. l. 1. c. 26. conc. Burch. l. 3. c. 17. Ivo p. 7. c. 37. Pann. l. 2. c. 194. e. al. oclava.

C. I. ¶ Non poteſt deſeri proſcriptum monachi ſpontè ſuſceptum.

Propoſitum a monachi proprio arbitrio & b voluntate ſuſceptum deſeri non poteſt abſque peccato. Quod enim vovit c. Deo, debet & reddere. Unde qui relictus ſingularitatis profeſſione ad militiam, vel ad nuptias devolutus eſt, publicæ poenitentia ſatisfactione purgandus eſt: quia & ſi innocens militia, & honeſtum poteſt eſſe conjugium, electionem tamen meliorem d. deſeruiſſe, tranſgreſſor eſt.

C. II. ¶ Qui religioſum habitum ſpontè ſuſceptum deſerere voluerit, ad ipſum redire cogatur.

Item ex concilio Toletano VI. cap. 6.

Proclivis e curſus eſt ad voluptatem, & imitatrix natura vitiorum. Quamobrem quiſquis virorum & mulierum habitum ſemel induerit ſpontaneè religioſum, aut ſi vir deditur eccleſia choro, aut foemina fuerit delegata puellarum monaſterio, in utroque ſexu pravicator ad proſcriptum inſtatim cogatur, ut vir detondeatur, & puella ad monaſterium regrediatur. ſi autem quolibet patrocinio deſertores permanere voluerint, ſacerdotali ſententia, ita à Chriſtianorum cœtu habeatur extortes, ut nec locus t. eis ullus ſit communionis. Vidua quoque (ſicut univerſalis ſynodus ſamududom. ſtatuit) profeſſionis vel habitus ſui deſertices ſuperiori ſententia condemnentur.

1 ¶ Ut nec locus] In libro conciliorum Luſci Begos legitur, ut nec locutio cum eis ulla ſit communis. Reſiqui vero o. deces concordant cum Gratiano. Apud Ivoem eſt, ut nec locus ei ullus ſit communis.

C. III. ¶ Semel in clero taxati, vel monaſterio deputati, ad militiam non redeant.

Item ex concilio Chalcedonenſi f. cap. 24.

Eos g. qui ſemel in clero taxati fuerint, ſive in monaſterio deputati, decrevimus neq; ad militiam, neq; ad honores ſeculares venire. Eos autem, qui hoc auſerint facere, & non ejus rei poenitere maluerint b, ut ad hoc idem revertantur, quod ante obtentu Dei ſibi propoſuerunt, convenit anathematizari.

2 pars. Cum dicitur proſcriptum monachi proprio arbitrio & voluntate ſuſceptum, intelligitur, quod ſi propria voluntate ſuſceptum non fuerit, obſervari non cogitur.

C. IV. ¶ Monaſterialibus diſciplinis nullus ſubjiciatur invidus.

Unde Nicolaus Papa ſcribit omnibus Epiſcopis in regno Ludovici.

Præſens c clericus nomine Lambertus unà cum patre ſuo, nomine Artho, quondam videlicet comite, nunc autem clerico, ad limina Apoſtolorum properans, adiit præſentiam noſtram, afferens qualiter idem pater ejus in laicali adhuc ordine k in prædiis propriis edificaverat duo monaſteria, voluntatem gerens, ut poſt ſuum deceſſum præſens ejus filius Lambertus in locum ejus ſuccederet: quem inſtrā teneram ætatem inter octavum & decimum annum conſtitutum, memoratus pater proprio arbitrio abſque regulari inſtitutione extraxit omnem illius voluntatem cucullam induit. Igitur poſt quoddam ipſius temporis ipſium (ut ipſe dicit) Salomon Epiſcopus cum quibuſdam aliis abſque patris obligatione, vel Abbatis præcepta benedictione, eundem Lambertum monaſticum habitum induere fecit (ut ſerunt) invitum: & ſub hac occaſione, paterna, ſeu materna ha-

a Poly. lib. 4. tit. 34. Anſ. lib. 7. c. 117. Burch. l. 3. c. 2. Ivo p. 7. c. 19. Pann. l. 3. c. 112. b al. aut. c al. vovit qui. d al. monaſtorum.] al. melioru. e Burch. lib. 8. c. 14. Ivo p. 7. c. 31. in Tolet. cap. 55. f Et in Aquiligr. c. 85. Et in præſca verſione. g Burch. lib. 8. c. 4. Ivo part. 7. c. 28. h al. voluerunt. i Ivo part. 6. c. 31. k al. habitum.

ceditate à fratribus suis privatum esse, atque contra omnem (ut dictum est) voluntatem suam, quasi regularem illum monachum permanere volunt. Super qua re diligenti cura investigantes, etiam sub adjuratione patrum ipsius, si verum diceret, interrogavimus: sed idem pater Artho respondit se talem habuisse & habere voluntatem, ut si filius suus verus monachus fieret, & in locum eius succederet. Sub testificatione autem iurejurando firmavit, quod quando primitus ei cucullam induit, idem Lambertus semper restitit, & nunquam se fieri monachum consentit; sed demum ab insequentibus monastico habitu violenter est indutus, asserens, quod nunquam regulam aliquam promissit, neque ego, pater eius, pallio & altaris indutum illum obtuli, neque à quocumque sacerdote vel Abbate, (ut mos postit) benedictione percepta regulam unquam se monachorum subsecutum futurum promissit. Super his omnibus etiam protestatus est praefatus clericus Artho, quia si eo tempore, tam dicit observantiam monasticam intellexisset regulam, nunquam eandem solum Lambertum coegisset portare cucullam. Quapropter consulte psalmographi & verba recolentes, quibus voluntarie se Deo sacrificare pronuntiat, & voluntaria oris sui benedictio fieri in conspectu Dei oblectat, presentem, ut dictum est, clericum nomine Lambertum minime debere existimavimus sub talia violentia fieri monachum. Quod enim quis non eligit nec optat, profecto non diligit: quod autem non diligit, facile contemnit. Nullam quippe bonum nisi voluntarium. Idcirco Dominus d. non ferendam in via virgam, per quam violentia ulli inferatur, præcepit. Quapropter consultus agetur, si p. is suis habitibus contemptum mundi, & amorem Dei predicando, quam violentiam inferendo, ad caelestem amorem illum accenderit. Unde omnium vestrum charitati hanc nostri Apostolus mandare decrevimus epistolam, monentes atque precipientes, quatenus (si ita verum est, ut illi dicunt) nullus Episcopus vel Abbas, seu monachorum reliquorum conventus, monasticum illum regulam in vitam subiacere compellat: neque ullo modo fratres eius per hanc occasionem licentiam habeant paterna seu materna illam hereditate privare: sed usque dum divina inspiratione compunctus propria voluntate regula se subdat, licet eam à mundanis & laicalibus remorum negotiationibus vel negotiis, inter religiosos & ecclesiasticos viros in canonica degere vita. Non enim putamus (quod ab his) canonicos religiosos à sanctorum monachorum vita & consortio seunctos: quia unusquisque secundum Apostolum s. propriam mercedem accipiet secundum laborem suum.

C. IV. ¶ Si vero Episcopi vel Abbatis illic promissionibus a sepe tentantur, vel religionis vestem susceperint, ipsi quidem in ea, quod caperunt, permanent, res vero carum hereditas suis restituantur.

C. V. ¶ Restituantur hereditas res eorum, qui ab Episcopis vel Abbatibus decepti comam deposuerunt.

C. VI. ¶ Unde in Moguntino concilio legitur. Constituit sane facer iste conventus, ut Episcopi sine Abbates, qui non in fructum animarum, sed in avaritiam & turpe lucrum inhiantes, quoslibet homines circumveniendos rotoderunt, & res eorum tali persuasione rapiunt, penitentia canonica (ut pote turpis lucri sectatores) subiaceant. Hi vero, qui illic comam deposuerunt, in eo, quod ceperunt, perseverare cogantur, res vero eorum hæreditas reddantur.

¶ De hac citatione dictum est sup. 10. q. 7. c. penult.

QVÆSTIO IV.

Quid vero ab uno monasterio in aliud districtus transire monachus liberum sit, ex concilio a Triburicensi habetur: in quo sic statutum est.

C. I. ¶ Non sunt prohibenda virgines sacris, qua causa religionis aliud monasterium adire desiderant.

Virgines b. sacre, si pro lucro anime suæ propter distractionem vitam ad aliud monasterium pergere dispossuerint, ibidemque commanere decreverint, synodus concedit. Si vero fuga disciplinae alium locum quaesierint, redire cogantur.

¶ Quod autem de virginibus sacris hoc capitulo statuitur, de monachis etiam consequenter intelligitur, & de quolibet etiam clerico.

C. II. ¶ Vota monachi sine consensu Abbatis sui irrita sunt.

Monacho non licet votumovere sine consensu Abbatis sui; si autem voverit, frangendum erit.

C. III. ¶ Monachum nullus suscipiat aut ordinet absque Abbatis sui permisso.

Monachum d. nisi Abbatis sui aut permisso, aut voluntate ad alterum monasterium commigrantem, nullus Abbas suscipere aut retinere presumat: sed ubi cunque fuerit, Abbati suo auctoritate canonum revocetur. ¶ Item clericis sine e. commendatitiis literis Episcopi sui licentia non pateat evagandi. In monachis quoque presentis sententiæ forma servetur, quos si verborum increpatio non emendaverit, etiam verberibus statim coerceri. Servandum quoque de monachis, ne eis ad solitarias cellulas liceat à congregatione discedere; nisi forte probatis post emeritos labores, aut propter infirmitatis necessitatem asperior, Abbatis licentia, regula remittatur. Quod ita demum fiat, ut intra eadem monasterii septa manentes, tamen sub Abbatis potestate, separatas habere cellulas permittantur. Abbati quoque singulas diversas cellulas, aut plura monasteria habere non liceat, nisi tantum propter inextinguibilem hospitalitatis intra muros receptacula collocare.

1. ¶ Licentia] Hac vox abest à veterioribus conciliorum editionibus, & duobus codicibus Vaticanis, duobusque item Gratianis exemplaribus. In recentioribus autem Colonienfis legitur, asperior ab Abbatis regula permittatur. Sed apud Julianum antecessorem novellus 23. num. 13. ubi simile habetur, licentia Abbati requiritur.

2. ¶ Abbati quoque] Sic in aliquot conciliorum editionibus. In aliis autem præcipue in Colonienfi quatuor tantum legitur: Abbatis quoque singulis diversas cellulas. Verum hoc intelligendum est de monachis religiose viris, quibus vota specialis abstinentia, vel alicuius distractionis, qua generalem consuetudinem suorum fratrum excedat, sine Abbatis consensuovere non licet, ne super eos fratres scandalizentur. Causa etiam illorum statutum est hoc, qui regularem disciplinam subterfugientes peregrinationis vota sibi assumunt, quod nec monachis, nec alicui clerico licet, ne hac occasione ad facultatem conversationem redeat.

a. Simile in concil. Triburicensi, quod extat, cap. 23. b. Burch. lib. 8. cap. 34. Ivo part. 7. cap. 42. c. Polyc. lib. 4. tit. 34. Burch. lib. 8. cap. 9. Ivo p. 7. v. 32. d. Ivo part. 3. cap. 17. Ex eodem concil. cap. 38. & Vener. c. 3. Pamm. l. 3. cap. 67. e. Concord. Julianus antecess. novellus 23. c. 13.